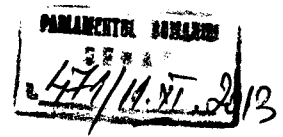

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

2045
01.11.2013

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Codului penal*, inițiată de domnul senator Vasile Nistor aparținând Grupului parlamentar al PC (Bp. 418/2013).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea Codului penal, propunându-se majorarea pedepselor în cazul omorului calificat, după cum urmează:

„Art. 175 – Omorul calificat

Omorul săvârșit cu premeditare se pedepsește cu detențiunea pe viață și interzicerea unor drepturi.

Omorul săvârșit în vreuna din următoarele împrejurări:

- a) din interes material;*
- b) asupra soțului sau unei rude apropiate;*
- c) profitând de starea de neputință a victimei de a se apăra;*
- d) prin mijloace ce pun în pericol viața mai multor persoane;*
- e) în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau publice ale victimei;*
- f) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la urmărire sau arestare, ori de la executarea unei pedepse;*
- g) pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infracțiuni;*
- h) în public,*

se pedepsește cu închisoare de la 20 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

Tentativa se pedepsește.”

II. Observații

1. Potrivit Anexei 2 - Programul de guvernare 2012 din Hotărârea Parlamentului României nr. 45/2012 pentru acordarea încrederii Guvernului, publicată în Monitorul Oficial nr. 877 din 21 decembrie 2012¹, un obiectiv prioritar al Guvernului este *„realizarea cu prioritate a obiectivelor asumate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV), prin implementarea noilor coduri.”* Dintre măsurile din domeniul legislativ menționăm: *„Implementarea noilor coduri ca obiectiv fundamental. Aplicarea din anul 2013 a noului Cod de procedură civilă și din anul 2014 a noului Cod penal și, respectiv, a noului Cod de procedură penală, precum și corelarea legislației specifice, mai ales în materie penală, în ce privește executarea pedepselor privative de libertate și a pedepselor neprivative de libertate.”*

În consecință, potrivit Programului de guvernare, este necesară o stabilitate legislativă în materie penală, având în vedere, pe de-o parte amplul proces de reformă care se desfășoară în acest domeniu și, pe de altă parte, faptul că noile reglementări în materie penală (Codul penal și Codul de procedură penală, precum și legislația subsecventă) au fost aprobate relativ recent de către Parlament, fiind trasate și confirmate noile linii directoare în ceea ce privește latura legislativă a acestui domeniu.

2. Cadrul legislativ în materia dreptului penal substanțial a fost supus recent unui amplu proces de reformă, actele normative adoptate fiind rezultatul cooperării inter-instituționale, cu implicarea puterii executive (Ministerul Justiției, celelalte ministere și autorități cu atribuții în domeniu), legislative și judecătorești (Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție).

Astfel, domeniul dreptului penal material a fost modificat în mod substanțial, fiind adoptat un nou Cod penal (Legea nr. 286/2009) și, recent, Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind

¹ Același obiectiv a fost înscris și în programul anterior de guvernare, regăsit în Anexa nr. 2 din Hotărârea Parlamentului României nr. 15/2012 pentru acordarea încrederii Guvernului, publicată în Monitorul Oficial nr. 302 din 7 mai 2012.

Codul penal². Această din urmă lege a operat o serie de modificări legislative, în vederea creării unui cadru legislativ coerent și clar în materie penală, prin evitarea suprapunerilor de norme în vigoare existente în Codul penal și în legile speciale, crearea unui regim sancționator uniform și adaptarea legilor speciale la normele noului Cod penal, prin clarificarea anumitor aspecte ambigue din legislația penală existentă precum și prin reformularea unor texte pentru asigurarea respectării cerințelor de previzibilitate a legii penale, potrivit jurisprudenței europene în materie ori prin completarea unor ipoteze de incriminare pentru a răspunde obligațiilor asumate de statul român pe plan internațional.

În continuare, având în vedere modificările propuse prin Legea nr.187/2012, Guvernul României a adoptat, în cursul lunii noiembrie 2012, memorandumul cu tema „*Adoptarea măsurilor necesare asigurării unui cadru normativ care să răspundă exigențelor referitoare la accesibilitatea și previzibilitatea normei de drept. Implicațiile adoptării Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a noului Codul penal asupra republicării unor acte normative*”, prin care au fost stabilite principiile referitoare la necesitatea creării unui sistem legislativ stabil, unitar, corelat și inter-relaționat, inclusiv prin evitarea paralelismelor legislative și prin care s-a agreat soluția de principiu conform căreia orice modificare, completare sau abrogare a normelor juridice cuprinse în actele normative care cuprind și dispoziții penale, modificate prin Legea nr. 187/2012, precum și orice republicare a acestor acte normative să aibă în vedere soluțiile deja agreate și adoptate prin legea de punere în aplicare a noului Cod penal³.

3. Regimul sancționator al infracțiunilor propuse a fi modificate prin prezenta propunere legislativă a fost analizat de către o comisie de specialiști (practicieni și cadre didactice) cu ocazia elaborării proiectului noului Cod penal, noua abordare privind politica penală, inclusiv în ceea ce privește pedepsele aplicate, fiind dezbătută și însușită de către cele două Camere ale Parlamentului, *noul Cod penal fiind* adoptat prin Legea nr. 286/2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009.

² Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012.

³ Aceasta, întrucât soluțiile cuprinse în Legea nr. 187/2012 s-au conturat în urma unui intens și complex proces de identificare și analizare a legislației naționale în materia dreptului penal material (fiind analizate în etapa premergătoare elaborării aproximativ 300 de legi speciale), noile texte fiind rezultatul cooperării tuturor ministerelor, instituțiilor și autorităților publice cu atribuții în domeniile analizate, dar și al unor dezbateri parlamentare extinse asupra tuturor intervențiilor legislative cuprinse în Legea nr. 187/2012.

Ulterior, viziunea stabilită de noul Cod penal a fost reconfirmată și cu ocazia dezbaterilor pe marginea *Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal*.

Noul Cod penal, prin art. 189⁴, menține în esență aceeași reglementare ca și cea existentă în prezent. Analiza regimului sancționator, atât din punct de vedere al practicii judiciare, cât și din punct de vedere al aspectelor ridicate de către literatura de specialitate, cu observarea reglementărilor din statele membre ale Uniunii Europene nu a condus la concluzia necesității majorării în mod absolut a pedepsei pentru infracțiunea de omor calificat, fără posibilitatea liberării condiționate, astfel cum se susține în Expunerea de motive a propunerii legislative.

Într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De altfel, noul Cod penal cuprinde un regim sancționator mai sever pentru concursul de infracțiuni și recidivă:

- în caz de concurs de infracțiuni, în privința pedepsei principale, s-a optat pentru sistemul absorbției în ipoteza în care pentru una dintre infracțiunile concurente s-a aplicat pedeapsa detențiunii pe viață, respectiv cumulul juridic în cazul în care pentru infracțiunile concurente s-au aplicat numai pedepse cu amenda ori o pedeapsă cu închisoarea și alta cu amenda. Dacă s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea operează cumulul juridic, la fel ca în Codul penal în vigoare, cu deosebirea că la pedeapsa cea mai grea se adaugă un spor care nu poate fi mai mare de 1/2 din totalul celorlalte pedepse stabilite, cu condiția ca pedeapsa astfel rezultată să nu depășească maximumul general al pedepsei închisorii.

Nu în ultimul rând, în materia sancționării concursului a fost introdusă o dispoziție de excepție, care permite ca în situația comiterii mai multor fapte deosebit de grave, instanța să poată aplica pedeapsa detențiunii pe

⁴ „Art. 189 Omorul calificat

(1) Omorul săvârșit în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) cu premeditare;

b) din interes material;

c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse;

d) pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infracțiuni;

e) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor;

f) asupra a două sau mai multor persoane;

g) asupra unei femei gravide;

h) prin cruzimi,

se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.”

viață, chiar dacă aceasta nu a fost stabilită pentru niciuna dintre infracțiunile concurente. Spre exemplu, autorul a comis 4 fapte de viol sau tâlhărie urmate de moartea victimei și pentru fiecare instanța a stabilit câte o pedeapsă de 20 de ani. Aplicând sistemul clasic de sancționare a concursului, s-ar putea adăuga la pedeapsa cea mai grea un spor de cel mult 10 ani (deci, un total de 30 ani de închisoare), cu toate că față de numărul și gravitatea infracțiunilor comise se justifică aplicarea detențiunii pe viață. De aceea, art. 38 alin.(2) oferă judecătorului această posibilitate, urmând a se aprecia de la caz la caz dacă o asemenea opțiune este sau nu justificată.

- în materia tratamentului sancționator al recidivei, reglementarea a fost simplificată, recurgându-se la un cumul aritmetic în cazul recidivei postcondamnatorii, respectiv la majorarea legală a limitelor speciale de pedeapsă cu jumătate în cazul recidivei postexecutorii.

A fost consacrată și în materia recidivei postcondamnatorii, cu titlu de excepție, posibilitatea aplicării detențiunii pe viață chiar dacă pedepsele stabilite constau în închisoare, atunci când numărul și gravitatea faptelor comise ar justifica acest lucru.

Așadar, se poate observa că instrumentul optim pentru o combatere eficientă a infracțiunilor nu este o mărire exagerată a pedepselor, ci, existența unui sistem sancționator proporțional cu gravitatea faptelor săvârșite, susținut de o aplicare promptă a acestor pedepse de către organele judiciare.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere argumentele menționate la pct. II, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Victor-Viorel PONTA

**DOMNULUI SENATOR GEORGE – CRIN LAURENȚIU ANTONESCU
PREȘEDINTELE SENATULUI**